

Béts.

Az egész Ts. Kir. Udvar friss egészségben van. Tsálszár ő Felsége szüntelen munkálódik a' köz-jóért. A' Teátromban is ritkán szokott meg jelenni: hanem Tsálszárné ő Felségét majd mindennap van ott szerentsénk látni. Ritka nap, hogy, a' *Salefiai* Apátságát is, meg ne látogatná kívül a' Városon, ez a' kegyes Fejedelem Asszony; de minden tsálszári pompa nélkül. Tsak maga ül t. i. egy, két személyre való hintóban, mellyen hátul tsupán egy Inas áll, holott más Dámák annyit állítanak fel, hogy majd le taszítja egyik Inas a' másikat a' bakról. — *Ferentz Főhertzeg* gyakorta vadász. Három napokkal ez előtt, *Test-örző Kapitány H. Eszterházy*, 's *Kántzellárius Gróf Pálffy* Urakat is el-hitta Vadászó Társainak. A' Főhertzegné, felette drága ajándékokat kapott Tsálszár, és Tsálszárné ő Felségektől.

Mára számlálták itten ki, hogy *Gr. Zichy István* ő Nagysága *Nápolyba* fogna érni, a' Fő-Hertzegné szerentsés születéséről való hírrel. Ezt könnyen is el lehet hinni; mivel úgy szólván repülve ment éjjel nappal. Hogy az ide való *Nápolyi* Követ Kurirját annál hamarább el érhesse; egész *Stájer* Ország határáig mind a' maga lova-in ment, mellyek Státziónként várták a' Grófot, 's mellyekkel ritka posta lovak futhatnak verset.

A' *Kolóniai* Választó Hertzeg, kiváltképpen két igen nemes tselekedetei által tette a' maga közelebbi el menetelének napját nevezetessé. Egyik az, hogy hajdani Tanítójának *B. Rottenburg* Urnak 1335 forintokból álló rendes fizetését; elztendönként való 1200 forint pótolással kívánta nevelni; úgy hogy ezentúl 2535 forintja léfzen már minden elztendőre a' meg nevezett érdemes *B. Urnak*. — Melly követésre méltó példa ez minden

E e e

Ta-

Tanítványoknak, a' magok Tenitőik erántt. — Más nemes tselekedete ő Vái. Hertzegeégének az, hogy amaz el felejlhetetlen *Mozártnak* Szerentsétlen özvegyét 24 azanyakkal meg ajándékozta.

A' *Halli Dáma* - Fundátziót (*Damenstift*) *Tirolisban*, tizenkét új *Prebendákkal* szaporította ő Felsége, 's kegyelmesen méltóztatott rendelni, hogy ezentúl mindenkor *Tirolisi* származásúakból állyon fele, az említett Fundátzióon lévő Dámáknak. — A' tizenkét új *Prebendákra* való válaftás Tsászárné ő Felségére bízott. Minthogy a' Fundátzió' tőke-pénzének szabad interesséből, maradt vólt még annyi hátra, hogy egy négy száz forintos *Prebendát* állíthatott fel ő Felsége: azt önnön indításából adta, *Tirolisi* származású Státus-Tanátsos Bárá *Eger'* Kisaflzonyának. — Meg-jegyzésre méltó ki-fejezésekkel élt ő Felsége azon írásában, mellyet e' végeit bocsátott a' *Tsch és Ausriai* Kántzelláriának Fő - Elölölőjéhez: „Mivel, úgymond, ez, a' Státusnak olly sokat szolgált Férffü, sem magáért, sem a' hozzá tartozókért, leg-kissebb kéreessel is soha nem terhelte az Udvant: akarta ezen tekintetből ő Felsége azt az örömet tsindlni nékie, hadd lássa még életében a' maga Leánya' állapotjának jó karban való létét.“

Magyar Ország.

A' Kis-Kánságból, Dec. 13-dikán.

„Azt kérdi a' minap a' *Bajai* Mélsáros' fiától egy pajtása: mennyi lehet most az árenda? (mert ez előtt ezer forint, 's ~~ez~~ mázsa faggyú vólt). Felel az Ifjú: most egy krajzárt se fizetünk, még is meg-köszönte a' Város, hogy így is fel-vállaltuk a' mélsárszéket, 's tartjuk hással a' Népet. — Mi lehet ennek az oka? Nagy rélzént a' marháának rettenetes drágasága. — Azt írja *Isvánffy Miklós*, *Históriájának* 336-dik oldalán: „Mi-

„Midőn *Maximilián* Tsászfár, *Rudolf* Fiát *Ratisbonában* Római Királlyá koronáztatná: az ezen alkalmatossággal tartatott vendégségben *Góbi* (*Gobius*) nevű folyó vizi halat vittek fel a' többek között az asztalra. Ezt látván a' Tsászfár, azt kérdi az Asztalnoktól: mennyin vette kemed ezt a' halat? húsz aranyon, felel az Asztalnok. Így szól erre a' Tsászfár, a' jelenlévő *Német Országi Fő Rendeknek*: „*Magyar Országban, annyi pénzben három hizlatit túlkot lehet venni.*“ Tsudálták, 's ditsérték a' Fő Rendek, ezt az óltsóságot *Magyar Országban.*“ — Bezzeg most másképpen van a' dolog. A' búzának *Pesti* mérője, igaz, hogy le- szállott hat 's hét forintokról, kettőre, háromra; az árpáé 3—4 forintról, 16 's 17 garasra; a' zabé, 3 forintról 12 garasra: de nem száll ám a' marha', és sertésnek árra; hanem nevekedik. A' marha-húsnak fontja 3 poltra, 's rövid nap 8 pénz lessz; a' sertés-húsnak, 6 kr.; a' szalonnának 20 kr. — Ez előtt 9, 10 esztendővel, meg-vett a' szegény ember *Sz. Demeter*-kor 2 forinton egy meddő magyar juhot; a' bőrét el-adta három márváson; a' faggyából télre-való gyertyát mártott: és így a' húsa alig került néki 10, 12 krajtzárjába. Most, párját a' magyar meddő juhna 12 forinton vesszük; a' harmad-fő tinónak pedig 70 's 80 forinton. A' melly paraszt subát (juh-bőrből készült bundát) ez előtt 5 forinton fel-állítottak a' gazdák béreseik' számára, most a' leg-alább-való tizenegy forintba kerül. A' gazdáknak való betsületesebb suba pedig, leg-alább is 18 forintba telik. Sőt érdemes emberek beszélik, hogy látták a' múltt *Nagy-Körösi Vársárban*, mikor egy gulyás, három paraszt subáért száz forintot adott; mellyeket nem szüts készített, hanem tsupa törít bőrből vartak.“

E e e 2 *Palo.*

Palotáról, Dec. 16-dikán. „Panaszkodva beszéllé a' minap S. . tiszti Társom, hogy' szedé rá *V. . .* Pap Társa a' szőlő - vételben. Maga szerzé néki a' szőlőt, még is midőn látja emez, hogy a' vidéki meg akarja valóban venni a' szőlőt, 's olly készüllettel ment által *V. . .*, hogy majd le - teszi a' szőlő' árát, tsak meg szállal a' Helységbéli: „Meg - tartom magam is Komám Uram!“ — A' vidéki Pap nem tudta, nevéllen é, vagy boszorkodjék Komája' tselekedetén. Nékem leg alább meg - indulással beszéllé, melléje tévén aztis: „tsak igazán tartja ama' köz - beszéd, hogy a' *Komának kötvé kell hinni.*“

Melly nagy betsületben legyenek nálunk az Uraknak betses Leveleik, magokkal együtt: észre vehetik leg - közelebb abból, hogy előbb ugyan négyen öten magunk olvassuk el azokat, azután magyaráztatjuk Tanulóinknak; most kivált a' télen, Vasárnap, dellyesti Ifjeni - szolgálat után olvastatjuk, az Oskolában számosan fel - gyűlekező Mester - embereink' 's Legénnyeinknek. A' gyakorlást magam kezdettem egy rövid Beszéddel, mellyet az Újság - olvasásnak hasznairól mondtam. Midőn halaszthatatlan foglalatosságaim nintsenek, fel szoktam menni mindenkor magam az Oskolába, hogy a' nevezetesebb Újságokat ne tsak olvas assam; hanem magyarázzam is. Tapasztalom szemlátomást újdonna új szerzeményemnek óhajtott gyümöltseit. Sok Mester - legény azt az időt, a' kortsmán szokta tölteni, pénz', egészség', betsület' vesztegetéssel; de így lassanként a' valósághoz kezd szokni, vigyázóbbá tétvén nem tsak az Újságokból; hanem a' *Szükségben segítő*, és más nevezetesebb Könyveknek némelly szakasszaikból, jövőendő életének nevezetesebb környül - állásaira. Kezünk' ügyében vagyon, *Europának* Oskolánkban régen függő *közönséges Táblája*, mellyből örömmel tanul-

gat-

gatnak, *Raff* Geografiája szerint gyermekeink, 's midőn olvastatnak az Újságok, vátig tsudálják a' Jelenlévők Tanulóinknak okos feleléseket. — Egyébaránt az Újságok szakaszonként bé-köttetvén, Oskolánk' hasznára fordíttatnak akképp' is, hogy nevelni fogják azon tsekély oskolai könyves Tárunkat, mellynek fundamentomát kívántam vetni holmi gyermekeknek szükséges kézi könyveknek meg-szerzések által.

Fel-állott nálunk Mindszent napján azon *Alumnium* is, mellynek fel-állítását kívántam néminémüképpen eszközteni, a' *Haza-szeretetéről* ki-adott, 's a' szegényeknek számokra árúztatott Predikáttziómmal. Ki-adnám örömet az is, mellyet tartottam az előbb említett napon, Krisztus Urunknak ezen szavaiból: „*A' mit tesztek eggyel a' kitsinyek között, én velem tselekedtetek*“ valamint azon egy pár Énekeket is, mellyeket ugyan azzal az alkalmatossággal mondtam, 's végre a' Szen e yházban ugyan akkor fel-olvasatott némelly Törvényeket, mellyeket négy szegény Tanulóink elejekbe szabtam — ha olly jó lelkű Könyvnyomtatóra akadnék, a' minéműre talált *Pétervári* Evang. Predikátor T. *Lampe* Úr *Schnörr* Urban, ki az Ispotálynak javára ki-adandó minden munkáit ingyen kívánja nyomtatni.

Erdély Ország.

Décs, Dec. 11-dikén. „*Minden felette-való árt.* — Ha szegény az ember, rossz; ha sok a' pénze, veszedelmes. *Közép úton leg-jobb hát járni. Medium tenere Beati.* — *Sombori* Posta-Mester *Potyó* Úrról az a' hir futamodott, hogy nagyon pénzes Ember; 's mi leve a' következése? Az, hogy a' minap éjtszaka halva találák. — Még a' gyilkos ki nem tudódott; de bizonyosan a' háza-népéből vólt valaki.

Magyar

Magyar Ország Báró *Kosztolányi* Úrnak, *Leopolis (Lemberg)* Városa felé menő útjában el- veszvé a' postán 260 forintja, minthogy ez, az *Erdélyi* Posták között valamelyiken esett, úgy halljuk, közlötte ezt az *Erdélyi* Udv. Tanáts a' *Kolosvári* Fő Kormányozó Tanáttal, a' szükséges ki- nyomozás végett.

Nemes *Kolosvármegye'* Tifztsége, azafiúi buz- góságától viseltetvén, meg- találta kérésével a' Fő Kormányozó Tanátsot az eránt, venné mun- kába a' Felsőbb Helyen, hogy az újjonnan fel- állandó *Thesaurariátusra* többnyire Hazafiak té- tessenek hivatalba.

F. M. L. Báró *Alvintzy József* Úr ő Excel. ja, most látogattya édes Hazáját, mellynek régtől fogva nem volt kebelében. *Kolosvárra* jött előbb, holott egynéhány nap mulatott. Mindenfelé kü- lönös örömmel fogadták ezen Méltóságot. Véle volt Gróf *Gyulai Ignácz* Úr is, Generális Gróf *Gyulai Sámuel* Úr ő Excell. ja' Fia, a' kinek ezen háborúban való maga - viselését méltán bizonyítja az: hogy ámbátor huszonnyóltz esztendősnél nem lessz nagyobb, még is Oberstlieut. ti méltóságot van szereztsége viselni.

Szép elő- menetellel esett Hazánkban sok helyeken, a' *Kassai Magyar Museumra* való elő- fizetés; nevezetesen úgy halljuk, hogy tsak *Kolosvárrban* magában bizonyosan több lessz har- mintzig valónál: mert

Buzog a' magyar vér nemesi erünkben,
Hív szerezetet peseg újjúltt kebelünkben:

Anyai nyelvünknek midőn virágzását
Tifzteljük, szépsége' köz gyarapodását."

Frantzia Ország.

Mind a' Királyt, mind a' Királynét úgy nézi
's tifzteli a' *Párisi* nép, mint a' Konstitutziónak
Ba.

barátjait, 's gyámolait: hanem a' Ministerekhez nints bizodalma a' Nemzetnek, azért is egymást érik a' Minisztériumban a' változások. Azon-nagyon örvend az egész nép, hogy *Cahier* Urat választotta a' Király, az Ország belső dolgaira ügyelő Miniszternek, ki Prókátora volt a' Párisi Községnek. Tudja azt maga is *Cahier* Ur. mennyire kedvében legyen ő a' Népnak, mert midőn meg-jelent volna a' Királynál, hogy meg-köszönje a' maga Miniszterré lett választatását, 's azt mondotta volna néki a' Király: „*Az Ur, nehéz kötelességet vesz magára*“, ő ezt felelte: „*Semmi se tetizhetik, nehéznek, egy Nép-szerette Miniszternek, egy Pátriota Király mellett.*“

A' volt Szerzeteseknek meg-házasodhatásokról, mint itél a' Nemzet-Gyűlése?

Minekelőtte ezen kérdésre felelnénk, kíváncsunk két jegyzésetskéket előre botosítani: 1.) Mi, valamint az itt következő feleletet, úgy minden más efféle tárgyakat eredeti hiteles kútfőkből szottunk venni; a' mellyekből veszi t. i., hogy most egyebet ne említsünk, a' *Bétsi* Udvari Újság is. Hogy pedig 2.) ilyen dolgokat is béiktatunk Munkánkba: ennél fogva mi, méltán kedvességet várhatunk, 's reménylünk; mivel-hogy egy jó *Históriographusnak* (Történet-Írónak) kötelességét teljesítjük: igyekeztvén mindent maga valóságában meg-írni, a' mi meg-kíváncsultuk a' tökéletes históriai esméretre. — Bétsüljük mindnyájan a' Szent Atyákat (az Új-Testamentomi első századokban éltek Ekklesiái Tanítókat), hogy meg-írták, nem csak a' mi örömdetes volt a' Kerelztény Vallásra nézve; hanem még az üldöztetéseket, 's mind azon tsúfságokat is, mellyeket Sz. Vallásunk, 's ennek Fundálója a' Jépus Krisztus ellen teli torokkal okádtak a' Pogányok. — Több ilyen példákat

is hordhatnánk elő, ha a' helynek szük vólta meg-engedné; de talám elegendő azon egy nyomos példa is, mellyet említettünk a' mi tzélunkra.

A' fenn tett Kérdésre szolgáló környülállásos (*circumstantialis*) felelet ez:

„Nov. 27-dikén, könyörgő Levelet adott bé a' Nemzet - Gyűlésébe egy *Kaputzinus Fráter*, mellyben azt kérte, hogy hagyná meg néki a' Gyűlés a' penzióját (fizetését, melly t. i. ki vagy on néki rendelve esztendőnként, a' Klastromból lett ki-jövele után) azon esetre is, ha megházasodna. Ezen kérésre, minden tanátskozás nélkül az iratott bé a' Jegyző - Könyvbe: *Am legyen a' Kérőnek, az ő kérése szerént* — 's más dologához látott a' Gyűlés. Midőn más nap, az az 28-dikon, fel-olvasatnék a' 27-dik napi Jegyző Könyv, 's a' Kaputzinus' kérésére való felelet is olvastatott volna: jónak ítéltetett, az okait is bé írni ezen feleletnek a' Jegyző - Könyvbe, mellyeket így adott elő *Neufchateau* nevű Tagja a' Gyűlésnek: „A' Gyűlés, nem esmér semmi Szerzeteseket (*Monachos*), semmi *Derviseket*, és *Bontzokat* (*Derviseknek* neveztetnek a' Törökök' Szerzetesseik, *Bontzoknak* pedig a' *Chinai, Japáni*, 's más napkeleti Barátok). Nem vizsgálja a' Gyűlés, ha vallyon ezen Emberek, magános hafznok' kereséséből, vagy politikából, egygyűségből, vagy bolondságból akartak e' a' magok nötelenségekkel áldozni az Istennek? — A' Gyűlés tsak azt tudja, hogy semmi Törvény se tilalmazza a' Szerzetesek' házasságát; és kíváltképpen hogy semmi ollyas Törvény nintsen, melly meg-fosztaná törvényes penziójoktól azokat, a' kik megházasodnak. Szent adósságok ezen penziók, mellyeknek tiszteletre méltó vóltokat ha nevelheti még valami: ez az, ha egy ház-nép' tartására szolgálnak.“

Kiben

Kiben vetik fő bizodalmodat a' ki-költözött *Frantziák*? Az *Orosz* Tsászárnében, a' ki következendő igen nevezetes Levelét útasította a' múlt Okt. 29-dikén H. *Broglie*hez, ki eggy, a' *Frantzia* Királyi *Hertzegek*' főbb Követői közül:

„Marsall Ur, *Broglie* Hertzeg!

Hertzezséged által kívántam tudtára adni, a' maga Hazáján kívül, 's üldözés alatt lévő, de a' maga Királya eránt való hívségében, 's hajlandóságában változhatatlan (tántorodhatatlan) *Frantzia* Nemességnek, melly belsőképpen meg-indúltam én, az ő gondolatain 's érzésein, mellyeket Sept. 20-dikán költt Irásában eránttam ki nyilatkoztatott. Ditsőségeket találták a' legfelségesebb *Frantzia* Királyok abban, hogy ők magokat, a' magok Országá' első Nemesseinek nevezték. Nagy tiszteletnek tartotta kívált *IV. Henrik* ezen nevezetet. Nem valamelly haszontalan betsület vólt az, mellyel meg-tisztelte ő a' mai *Frantzia* Nemesség' Eleit; hanem arra tanította őket ennél fogva, hogy *Nemesség* nélkül nem lehet *Monarkhia*, és hogy a' Nemesség' hafzna, melly a' *Monarkhiának* őltalmazásából, és fenn-tartásából származik, el-válthatatlan a' Király' hafznától. Értették ők ezt a' lezkrét (tanúságot), 's nem kimélették véreket, 's erejeket, tsak hogy a' magok Uraik', 's önnön juffaikat víszont helyre-állíthassák. — Méltó Maradékai vagytok ti ezeknek, 's hasonlóvá teték az ő sorsokhoz a' tiéteket is Hazátoknak szerentsétlen környül-állásai; meg ne szűnnyetek tovább is elő-menni azon az úton, mellyen indultatok; 's azon lelket tündököltessétek ki a' ti tselekedeteitekből, melly lelkesítette őket, és a' mellyet ti örökség szerént láttattok birni. *Ersébet* (*Angliai* Király-Affzony) segítségére ment *IV. Henriknek*, ki, a' ti Eleitekkel, győzedelmet vett

az

az öfzve - szövetkezett Félen *). Meg - érdemli ez a' Királyné, hogy az ő példája, mustrául szolgáljon a' maradéknak, és én méltóvá fogom tenni magamat, a' vele - való egybe - hasonlításra, azon indulatimnak változhatatlansága által, mellyekkel viseltetem az említett Hérosnak (*IV. Henrik Frantzia Királynak*) Unokái eránt, kiknek még eddig tsák jó akaratomat bizonyítottam. A' midőn én, a' ti *Monarkhátok'* ügyében, a' Királyok' ügyét fogom - fel, tsupán azzal a' méltósággal járó köteleességet tellyesítem, mellyel fel vagyok ruházva e' földön. Ezen tekintetbéli tselekedeteimnek egyedül - való vezére léfzen, a' ti Királyi Hertzegeitek — a' Király' Ötsei — eránt vonzó barátságos ulzta indulatom; 's az a' kívánság, melly szerént óhajtok erős gyámola lenni a' ti Királyotok' minden hív szolgájának. — Ezen gondolatimat nyilatkoztattam én ki, Gróf *Romanzov* által a' Kir. Hertzegeknek. Minthogy semmi nyomosabb, igazább, és nemesebb dolog nem lehetett volna, melly inkább meg - érdemlené, hogy buzogianak érette mind azok, kik ennek fegyverrel való óltalmazására el - szánták magokat: lehetetlen, hogy én szerentsés, 's az én óhajtásimmal meg - egyező ki - menetelét ne reményljem e' dolognak. Kérem az Istent, hogy Hertzegegedet, Marsall Úr, *Broglie* Hertzege! és az egész *Frantzia* Nemességet, melly ugyan azon értelemben van Hségeddel, maga szent és méltó óltalmába vegye.“

Egy

*) *Értetnek ezen öfzve - szövetkezett Fél alatt, (a' melly frantziául Liguének, a' deák el - bérnálás szerént pedig Ligának neveztetik) azon Frantziák, kik olly szín alatt esküdtek - öfzve a' Korona' valóságos Örökösse ellen: hogy ők a' Katholika Vallást óltalmazzák.*

Egy *Koblentzi* Levél szerént, oly reménységgel vagynak ott a' *Frantziák*, hogy még ezen hónap. vége előtt közönséggé fogna tétetni egy *Manifestum* (Jelentés) *Fr. Ország*nak zürzavaros állapotjára nézve, minden Európai Hatalmasságoknak nevekben; 's a' szerént *Anglia* se fogná olztán ki-vonni magát az öszve-fzövetkezésből.

Elegyes Történetek.

Világ' vége.

El-múlt már nem tsak 12-dik, hanem 22-dik napja is Decembernek: még sem múlt el a' Világ; mint ezt, egy gaz Tsábító kezdte jövendölgetni *Erdélyben*. Bé-ment vólt ez a' vakmerő elztelen Nov. 2-dikán estve a' *Nagyagi* Plebánoshoz is, 's el-mondta hosszasan a' maga *rythmusát*, melynek oda ment ki az értelme: hogy ő Isten-Küldöttje az Emberi Nemzethez; 's azt bírta reája a' Mennyei Felség, hogy jelentené meg az Ítélet napjának, negyven napok 's éjtszakák múlva lejendő el-következését. Mennyei *Credentionálist* (Hit-Levelet) ugyan nem mutathatott, mellyel bé-bizonyíthatta volna a' maga Isteni Küldöttségét; tsuda-tévő erővel se bírt még tsak annyival is, hogy egy sültt galambot repíttethetett volna le, a' maga szájába a' levegő-égből. — Mivel akarta tehát meg-győzni a' Plebános Urat arról, hogy ő valóságos *Próféta*? — Egy márvány táblát mutatott elő, mellyre régi Zsidó betűkkel a' tiz parantsolat vólt reá írva. Erről a' Tábláról azt állította nagy fennyen, hogy az a' *Móses* Kő-táblájának egyike. Mutatott egy kövé vált Mannát is. — Az okos Plebános nem hányta ugyan mindjárt szemére, ezen hamis *Prófétának* az ő bolondoskodását; hanem tsak ugyan értésére adta néki mellesleg, mi forma Embernek tartaná őtet: mert az Egyház-fijához küldötte vatsorára, 's hálásra; 's az Ítélet' napjáról való

to-

további beszállítást más napi fölöstökökre halasztotta. Élven a' bódogtalan Próféta a' gyanú perrel, hogy bizony az ő ítélet napja még előbb el talál jöni negyven napnál, ha meg-várná a' reggelt *Nagyagon*: fogta magát éjtzakának idején, 's meg-szelelt biz ő a' kö-táblával 's mannával. — Azolta se hire, se hamva! “

Hogy' vagynak már a' Törökök, az Oroszokkal?

Azt olvassuk egy *Konstantinápolyi* Levélből, melly költ Novembernek 17-dikén, hogy *Vaszif Effendinek*, ki a' Békesség' előjáró tikkelyeinek alá irta volt magát *Gálátsban*, *Orosz* Generál *Rapsin* Hertzeggel együtt, fejét akarta vetetni a' Török Tsászár azon okon, mivelhogy többet ígért említett *Vaszif Effendi* az *Oroszoknak*, mint a' mennyire hatalma lett volna. A' Nagyvezér' kérésére ugyan tsak meg maradt még is az élete; hanem örökös számkivetésbe küldetett.

Más, ugyan azon időbéli *Konstantinápolyi* Tudósítások azt bizonyítják, hogy a' *Porta* olly rend-kivül-való hadi készüléteket tetet, mintha folytatni akarná a' hadat az *Oroszokkal*. A' hajós Sereg újra fel-készítették, 's parantsolat ment *Asiába*, hogy katonákat szedjenek, igen kedvező fel-tételek alatt; 's a' pártos Basáknak nem tsak grátzia van ajánlva, hanem még az is, hogy Vezérei fognak lenni a' magok tartományok-béli seregeknek.

Hát a' Lengyelek, 's a' Saxóniai Választó Hertzeg között, hogy' fog már el-dülni a' dolog?

Bizony még ezt nem tudhatni: mert hogy az *Orosz* Tsászárnénak tellyességgel nintsen innye szerént az új *Lengyel* Konstitutzio, következésképpen a' *Saxóniai* Vál. Hertzegnek jövődöbéli örökös Királlyá való választása is, a' bizonyos;

az

az is bizonyos pedig, hogy sok *Lengyelek* halgatnak még az *Orosz* Tsázárné' szava után. — Magok a' *Saxok* mitsoda értelemben legyenek áttalában az eránt, hogy fel-vállalja e' az ő Választó Hertzegek a' *Lengyel* Királyságot, vagy ne? nem lehet egész meg-határozással állítani; hanem annyit irhatunk, hogy *Dresddában* egy könyv jött ki közelébb, következő értelmű tzim alatt: A' *Lengyel Korona*' el-fogadása eránt ő Választó Hertzegeéhez, III. *Fridrik Augustus*-hoz intézett gondolati egy *Pátriotának*. Ezen Munka azt mutogatja mind a' *Históriákból*, mind az okoskodásból: mitsoda kárára vólt, 's lehetne még ezentúl a' *Lengyel Korona*' birtoka, a' *Saxóniai Háznak*.

Utánna vetjük ezeknek, a' mit egy *Stokholmi* Levélben olvastunk: hogy t. i. ha el-fogadja a' *Saxóniai Vá. Hertzeg* a' *Lengyel* Koronát: úgy mindjárt meg-kéri a' *Saxóniai Lengyel Követ* H. *Csátoriský*, egynek, a' *Lengyel Király*' Unokái közzül, a' Vá. Hertzeg' Kis-Afzonyát. Ha el nem találná venni a' Választó Hertzeg a' *Lengyel* Koronát: tudtára fog nékie adódni, hogy a' *Svéd Király*, nem igen fog idegenkedni annak fel-vállalásától.

A' ki-költözött *Frantziákra* nézve, meg-parantsolta, *Frankfurt Városa*' Magisztrátusa az oda való Mester-embereknek, hogy semmi olyas munkát ne tegyenek többé, a' mi tárgyazná az említett ki-költözteknek hadi kézületeiket. — Egy *Moguntziai* Levél tzerént pedig értésekre adatta a' *Palatinátusi* Hertzeg, a' maga *Tartománnyaiban* tartózkodó ki-költözött *Frantziáknak*, hogy minél előbb takarodjanak el az ő birtokaiból. A' *Lüttichi* Hertzeg Püspök ellenben, a' *Colóniai* Választó Hertzeg' közbenjárására, általengedte *Lüttich* Várát, gyakorló-helyül a' *Frantzia* Ki-költözteknek; 's ugyan az említett köz-

közben-járásra, hasonló tselekedett a' *Stablól* Hertzeg is.

*Konstantinápoly*nak *Pera* nevezetű külső Városába, Okt. 17-dikén érkezett el a' Ts. 's Kir. Követ Báró *Herbert*. Minden pompa nélkül volt a' bé-menetele, melly szokatlan dolog. Más nap el küldötte a' Követség-Tolmátságát Ns *Tesla* Urat, egy drága készületű paripán, nyóltz gazdag öltözetű kísérelédekkel együtt a' *Kajmakán*-hoz, 's meg-izente nékie a' maga szerentsés el-érkezését.

Szíria' igen népes Fő Városának *Aleppónak* Lakosai, ki találtak ugratni magok között a' kormányozó Basát: gondolóra vévén azonban a' dolgot, Deputátusokat küldöttek a' Basához, botsánat kérni; mellyet örömet adott a' nagy hasú Basa. — Ezen esethez valamelly részben hasonlóval, *Bétsből* is szolgálhatunk. Van egy bizonyos Ember, a' ki nagyon szabadon mofkolódik mind irással, mind szóval nem csak magános személyek, avagy különösen egy vagy más Rend ellen; hanem még egész Nemzetek ellen is. Soká üzte ő fenytetlen a' maga kutya mester-ségét; hanem néhány napokkal ez előtt jó egy letzkét kapott. Történt t. i., hogy egy derék Nemzet ellen tsúfolkodik. Nem ízívelhette ezt egy, különben jó esmerösse; hanem neki megy egész tüzzel, 's úgy tsapja a' kanapé elibe, hogy izint' ollyat nyekkent belé. Ha ebbe maradt volna a' dolog: úgy bizonyly nagyon meg-adta volna az árrát a' vastag *refutátzió*nak a' *refutáló* (meg-tzáfoló). De hirtelen fel-találta magát, mert még fel se tápázkodhatott a' földről a' gyenge Ember, midőn meg kapja azt, 's magasan fel emelvén, egy nagy tsókot adott néki, 's illy barátságos ki-fejezésekkel szóllott hozzája: „*Meg-engedj pajtás, biz én csak tréfálék — az erőmet akartam rajtad próbálni.*“ — Ezt ugyan ta-

talám még most se hiszi a' gyenge Ember; de tsak el halgatoit vele még eddig; reményljük ezután se fog szóllani: 's mi is azért nem akartuk meg-nevezni.

Magyar Országi Anekdóták,
mellyek Szabolts, és Békes Vármegyékből közöltet-
tek velünk a' napokban:

Szabolts Vármegyében, bizonyos Helységbe bé szokott volt egy szemtelen farkas, 's igen sok tyúkot, lúdat, malatztot 's a' t. el-hordott. A' Lakosok addig 's addig ólálkodtak utánna, hogy egyszer tsak ugyan keleptzébe kerítették. Minekutánna t. i. ki-tapúlták volna a' szokott útját, egy vermet ástak annak mentében; azt fellyül náddal bé-fedték; ezen fedelet ismét földdel bé-terítették; 's vigyázókat állítottak ki, a' kik lesék a' farkast. Megy a' farkas sietve a' pré-dára: 's hát mikor a' veremhez ért volna, lezuhan a' mélységbe. Rajta mennek a' fogoly-farkason a' lesben lévő emberek, 's ki-húzzák a' veremből elevenen. — Törvény tartatván reá, a' lett a' sententziája, hogy egy öreg ürü kolomp (harang) kötessen vas lánttzal a' nyakára, 's azzal ízelnek botsáttassék. El-indúl a' szegény farkas a' kolomppal, szalad fel 's alá, hegyen, völgyön nagy lármával: míg nem végre ki-harangozá magát a' világból, 's életével adózott szemtelen kártékonyágáért. — Héj! ha a' nagy Városokbéli dolog-kerülőknek is mind kolompot szorítanának a' nyakokra, 's úti füvet kötnének a' talpok alá: úgy valóban sáska-járás' idején egész Tartományokban se kíváncsiatnának más sáska-kergetők, ezeken kívül.

Békes - Vármegyében, el-szakaszt az árvíz egy töltést. Ennek meg-orvoslásán, sok kezek dolgoztanak leg ottan. Hordták t. i. mindenfelől a' földet, és gallyat (fa-ágakat) a' Lakosok. — Ezek között volt egy Tzigány is, a' kin, mivel kétség kívül tsak andalgott, jót

va-

vakarít a' nád-páltzával a' Szolgabíró. „*Miért eresztetted, úgymond, által, magad előtt a' vizet, ilyen amollyan?*“ „*Jaj 's Uram, hiszem lehetetlenséget csak kívánhat tőlem a' Tek. Úr.*“ Erre a' Szolgabíró: *Nints úgymond lehetetlenség, azért csak rajta.* — Nem hagyhatá szó nélkül a' vízfeketeges eszü Tzigány, ezen szavait a' Szolgabírónak: *Ah Uram, így szólla, dehogy nints lehetetlenség.* A' Szolgabíró: *Mondj hát te gaz ember egyet?* Tzigány: *Dehogy mondok Uram, hogy még jobban rám üssön a' Tek. Úr.* A' Szol. Bíró: *No nem bántalak, csak mond ha mit tudsz.* Tzig. *Ha én a' vas gereblyébe f—s—k, hogy nyálná ki a' Tek. Úr?*

A' melly Német Könyvről azt említettük volt utóbbi D d d árkusunkban, hogy az, a' *Bétsiek'* kezében forog, ezeket kívántuk jelenteni: Hat hónappal ez előtt ki nyomtatódott volt már *Bétsben* az a' könyv. De mivel nem volt reá engedelem a' *Censurától*: megtiltatott az eladása; 's el-petséeltettek a' nyomtatványok; a' Nyomtató pedig száz aranyra büntetett. — Csak két hetektől fogva kezd árúlatni a' könyv, különös engedelem mellett. Szerzője, egy Z**r nevezetű ifjú Ember. 1784-dik esztendő táján, amaz esmeretes *Wucherer* *) Könyvnyomtatóval ölfve-szürte volt a' levét, 's egy tsúfos kis könyvet adott volt ki; mellyért 48 órák alatt el kellett néki magát *Bétsből* hordani. Ugy halljuk, hogy azután a' *Budai Német Újságot* írta volna. *) Ez, az által tette magát a' többek között nevezetessé, hogy törvénytelen úton, módokon terjesztette a' motskolódó könyveket: a' miért is bódogult II. József Tsászár által ki-tiltatott az egész *Ausriai Birodalomból*.

Küldjük az r r árkust, az Ország-Gyűlése' Hírlorijához tartozó Aktákból.

Költ *Bétsben*, Decembernek 23-dik napján, 1791-dik esztendőben.